

UTDRAG FRA:

Russiske Aktstykker

FRA DET 17DE ÅRHUNDREDE TIL
FINNMARKS OG KOLAHALVØENS HISTORIE

AV OLAF BROCH OG CHR. S. STANG

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO (W. NYGAARD)

1961

III. Fortegnelse over danske krigsfolks ran fra innbyggere i
Kolaområdet(1624)

III

OVERSETTELSE

[Avsnittet inntil * bærer et sidetall som ikke stemmer med dets plass på filmen, det begynner blindt og er åpenbart feil plasert, uten klar tilknytting til noe annet sted på filmen.]

Og hos styrmannen Onicka en ny veske med alt husgerådet (deri), 2 nye skjorter og to underbukser, to par nye fotlapper og saueskinns votter med for (innervotter ?) og nye lærsko, ialt for halvannen rubel.

Og fra mig, Danilko, tok de et fartøy, pris 60 altyn, og et seil av ikke full størrelse, pris 20 altyn. Og hos Danilkos fangstfolk, hos styrmennene Onicka og Subotka ved Pitkujev ?-bekken tok kjøpmann fra dansklandet Ivan Jurjev av tørret torsk 5928 stk., markedspris 71 rubler 2 altyn 2 deńga. Og for den torsken ga han ikke betaling. Og i alt (beløper det som) Ivan Venjaminov og Ivan Jurjev ikke betalte for torsken og det som (danske) kongens krigsfolk ranet, seg til 134 rubler 20 altyn.

Utelatelse [Arkiv-påskrift].

*

År 7131*. Fortegnelse over ran fra Gavriilo Isakov og hans stedsønn

* Ang. årstallene se note 3 til tekst II.

Mokěj, innbyggere i Kola. Hos dem røvet vesterlendinger¹, danskekongens menn, tørrfisk 4 (tusen) halvfemte hundrede, pris 57 rubler, og 10 pud torske(lever)tran², pris 3 rubler 20 altyn, 5 rubler (russiske) penger, et fiskefartøy med seil, pris 6 rubler, 3 kjeler 2 rubler, stojanka-liner og podolnikliner³ og fiskesnører med søkke og kroker for 4 rubler 20 altyn, en varm kledes kaftan pris halvannen rubel, en kittel 10 altyn, underbukser og skjorte 12 altyn, 9 brød en rubel, en halv osmina gryn 8 altyn, en četverik byggmel en grivna, og hele ranet (beløp seg) til åtti rubler 4 deŋga.

År 7131, juni 29de dag. Memorandum og fortegnelse for handelsmenn fra Dvina-landet, bosatte i Kolmogory, Ofonasij Kuzmin Subin og Ofonasij Zinovjev fra Kurostrov. Vi reiste fra Kolmogory for å handle til Kola Borg med alskens kornforråd og med kramvarer, og da vi over havet kom inn i været Kildin, så ligger der i Kildin — Gud være oss syndere nådig! — danskekongens militære høvedsmanns skiber med krigsfolk. Og de snappet oss opp der, grep oss og tok oss til fange, og lodjen med alt som i den var seilte de bort med til sine krigsskib, og forrådene av alslags korn og kramvarene ranet de og tok lodjen vår med alt dens fartøysutstyr. Verdien av lodjen med alt utstyr er 85 rubler. Og av rug tok de på lodjen 550 čet', i Kola kjøpte man čet'en for (dvs. betalte man čet'en med) 28 altyn; 52 čet' skoldegryn, gryn kjøpte man for en rubel čet'en; av rugmel 25 čet', melet kjøpte man for 26 altyn 4 deŋga čet'en. Tørret kjøtt 44 pud, man kjøpte i Kola pudet for en halv rubel. Av stampemel halvtredje čet', pris åtte grivna pr. čet'; av smør 2 pud, pris en rubel pr. pud; av salt 20 pud, pris 2 altyn 2 deŋga pr. pud; 2 kjeler av vekt 30 grivenka, pris 3 rubler; bygg 5 čet', pris 20 altyn čet'en; av hirse en čet' (?), pris 2 rubler; av honning 6 pud, pris 40 altyn pudet. Saltet kjøtt pris 60 altyn. Hamp 10 pud, pris en halv rubel pr. pud, 12 økser, 4 bor og 4 kniver med beslätte slirer — pris 2 rubler. Av små kramvarer for 30 rubler. Av klær, skjorter og luer i alt en koffert («kurv»). 4 enknappede («enspendte» ?) frakker og peiser og en seng, ialt til 20 rubler. Også helgenbildene ranet de. Og ialt beløp ranet seg, lodjen med hele dens utstyr og kornforrådene og alle slags varer ifølge denne fortegnelse, til 720 rubler, 13 altyn 2 deŋga.

År 7131, juni 29. dag, fortegnelse over hva danske krigsfolk tok på Kildin ved Kamen hos Druzina Sumorokov. De brøt opp en koffert og i kofferten var 72 speciedaler* i en lærpung og i et tørkle, og hver daler

* Av «Joachims-Thaler» har russerne av ordets første del fått sin «Jefimok», vi av dets annen del vårt «daler».

(svarer til) 15 altyn; de tok (? «han tok») fra fartøyet i alt av speciedalere i (russiske) penger (for) 32 rubler 13 altyn 2 deŋga. Og av (russiske) penger tok de i samme pung 2 rubler 27 altyn. Og fra nevnte koffert tok de 2 skjorter, to par underbukser, pris 20 altyn; 2 kjeler av vekt 9 grivenka til 5 altyn pr. grivenka, altså 1 rubel 11 altyn 4 deŋga. Av torske(lever)tran 3 pud, 12 altyn pr. pud, altså 1 rubel 2 altyn 2 deŋga. I alt beløper ranet fra meg, det som danske vesterlandske krigsfolk tok, i speciedaler og av (russiske) penger og klær og tran og kobber seg til 38 rubler 8 altyn. Den originale fortegnelse har Druzinka skrevet med egen hånd.

Avskrift av fortegnelse fra Antipa Ijevlev. År 7131. Fortegnelse fra Antipa Ijevlev, innbygger i Kola, over det som ble ranet fra ham ved været på Kildin ved Kamen av vesterlendinger fra det danske land i speciedalere og annen eiendom. De tok 64 speciedalere og to rubler i (russiske) penger; og 2 sølvkors, prisen på de to korsene 9 altyn, og sølvøreringer, pris 20 altyn, og 2 sølvfingerringe, pris på de to ringene 10 altyn; og en liten kjele, (vekt) 3 grivenka, pris 12 altyn, og en saueskinnsfell til overbredsel, pris 40 altyn, og en ny pesk⁴, pris en og en halv rubel, og en lysegrønn kaftan av engelsk klede, pris halvannen rubel, og bukser av engelsk klede, pris 30 altyn; 4 skjorter og 2 underbukser og strømpes, for skjortene og underbuksene og strømpene pris 40 altyn. Og en ny fiskebåt med nytt seil, pris på farkost og seil 6 og en halv rubel. Og i alt ranet de hos meg i speciedaler og (russ.) penger, og båten, og av klær og annet gods, for 45 rubler 4 altyn 2 deŋga.

År 7131. Memorandum fra Semjon Jepsichëjev (?) Sorichins sønn, handelsborger i Kola, hvorledes danskekongens krigsfartøyer med krigsfolk kom over havet til været på Kildin; og krigsfolkene ranet fra min sønn en rød skjorte og underbukser, likeledes røde, pris 20 altyn. Og kjøpmann i Hamburglandet Ortemej Ortemjev tok hos min styrmann og hos min sønn 2800 tørret torsk, men penger nektet de kongelige krigsfolk å gi. Prisen på 1000 torsk er 11 og en halv rubel, (følgelig) i alt 32 rubler 6 altyn 4 deŋga.

År 7131. Fortegnelse over ran av danske vesterlendinger på kongelige skib fra Tretjak Tutijev Kolenin i været Griden. De tok av tørret torsk elleve tusen, pris 12 rubler pr. 1000, og 12 tønner torske(lever)tran, pris to rubler tønningen, og tre hundre kveite, alt finne-stykker⁵, pris 3 rubler pr. hundre, og 2 pud kobber, pris 9 rubler 20 altyn, videre kledesstoffer for

22 rubler, klær for 3 rubler, og 5 rubler i (rede russiske) penger. I alt ble ranet fra to fartøyer for 203 rubler 20 altyn.

(7)131, juli 5te dag. Fortegnelses-memorandum («huskeliste») fra handelsborger i Kola Luka Be(z)smertnyj, hva kongens folk tok på Kildin hos Gavriilo Novozen, av hans, Lukas, eiendom: 20 speciedaler, og danskekongens handelsmann Ivan Jurjev ble skyldig for torsk seks rubler.

(7)131, juli 5te dag. Fortegnelses-memorandum fra Semjonok Petrov, nevø av Koren (eller Koreiiev ?), hva kongens menn tok av mitt gods . . .*) på Volok(?). De tok en felle, pris 2 rubler, 1000 linekroker pris halvannen rubel, en kjele (vekt) 6 grivenka, 25 grivenka bly, en og en kvart mēra («mål») rugmel, pris 20 altyn; en četverik gryn, pris 5 altyn; senger 10 altyn; en stor saueskinns pels (fell ?), slitt, pris en halvrubel, en stor semsket saueskinns pels (fell ?), pris 13 altyn 2 deŋga; en jernhov (hov med jernring ?) pris 4 altyn. I alt tok de av min eiendom for 6 rubler 19 altyn.

Memorandum over hva de kongelige skib tok av gods hos Klementij Gusca. De tok 5300 torsk og 30 pud torsketrans, 3 nye kitler og en ny line, 2 kjeler, to par innervojter, og en ny . . . perepr'ad' ⁶, 300 linekroker og et bor, og en skjorte og nye underbukser. I alt 85 rubler 12 altyn 2 deŋga.

(Det følger et knapt leselig innskudd på en linje; det ser ut som henvisning til tidligere innsendt materiale til Moskva).

År (7)131. Memorandum fra Agij Lalovin over hva vesterlendinger tok og kongens folk røvet, for hvor meget de tok av hans gods: 2 kjeler og en stekepanne, pris 2 rubler og en grivna; og de tok 600 linekroker, pris 30 altyn; og av snørekroker tok de 9, pris 9 altyn; og 4 små skrueskjær⁷, pris 4 altyn, og 4 sager, pris 4 altyn, og 500 nye orostjager⁸ pris 12 altyn 3 deŋga; og 3 fiskesnører med kroker og søkker, pris 30 altyn; og et båtseil, pris 13 altyn 2 deŋga; og halvfemte bakte brød pris 15 altyn, og 70 vjaziga (ryggbrusk av stør) pris 16 altyn. Og en perepr'ad' tok de, pris 4 altyn, og 2 skjorter tok de og to par underbukser, pris 20 altyn, og en liten kniv «purt»^{**}, pris 8 deiiga, og 2 sekker tok de, pris en grivna, og en kaftan og en pels til bruk under fiske, pris 2 grivna. Og i alt tok de av mitt gods for 7 rubler 2 altyn.

* Den russiske tekst er uklar. Det som ikke er leselig er kanskje en del av navnet: i . . . . navoloke ?

** Ordet er oss ukjent.

Memorandum fra Averkij Nikifors sønn Valčakov over hva vesterlendinger tok fra meg ombord på danskekongens skiber av tørret kveite to hundre og åtti kveiter i været Gavrilovo.

År (7)131, 30. juni. Fortegnelse over gods. Hvordan til Kildin kom reisende Kargopol-folkene Averkij Danilov og Pjotr Jermolin Žukov, og de fremstilte seg hos edsvorne tolder Pjatoj Aleksejev, og reiste så på sitt skib til Ivan Veljaminov for å handle. Og det godset tilhørte Jeremij Polikarpovs sønn Telnoj og Averkij Danilov. Averkij Danilov solgte av sitt gods fem jerver, prisen på jerven* 22 speciedaler, 150 svarte katter, pris på dem 35 speciedaler, og i alt ble av varer solgt til Ivan for 24 rubler 15 altyn 4 deŕga. Og for disse varene hadde Ivan Veljaminov ingen penger betalt, og kongens militære befalingsmenn forbød ham å gi penger.

Og hos Pjotr Jermolin ble av varer solgt til samme Ivan Veljaminov to timber (dvs. 80 stk.) mår(skin), prisen på mårene 35 specier, og 6 jerver, pris på jervene 25 specier, 15 sobelbukskinn, pris på bukskinnene 8 specier, og 19 svarte katter, pris på kattene en halv specie. Og for disse varene betalte Ivan Veljaminov ikke speciene. Og i alt ble det solgt varer for 31 rubler 5 altyn 3 deŕga. Toll av disse varene var betalt. Men danskekongens militære befalingsmenn forbød å betale penger. Og da (vi) Averkij og Pjotr reiste fra Ivans skib, så grep kongens folk oss og tok oss ombord på kongens skib. Kongens kaptein tok av gods hos Averkij: en gaupe, pris på gaupen 8 rubler, og 2 bjørneskinn, pris 2 rubler, og 10 speciedaler, og en jerv, pris på jerven 2 rubler. Og av annen småvare, farget linlerret og chamjan⁹. Og i alt ranet de av varer, småvare medregnet, for 20 rubler.

Og samme kaptein tok over på samme skib av varer fra Petruša Jermolin: 3 bjørneskinn, pris på bjørneskinnene 3 rubler, 2 svarte jerver, pris på jervene 4 rubler, 17 umodne skinn, pris på dem 2 rubler, og 17 speciedaler, pris på dem 7 rubler 11 altyn; og av (russiske) penger 20 altyn. Og i alt tok de ombord på kongens skib for 16 rubler 31 altyn, og (vi) var fanger på de kongelige skibene 3 dager.

År 7131, juli 7de dag. Fortegnelse over gods som danskekongens vesterlendinger tok hos Borisko Jurjev: torsk — tørr og rå — og fartøy. De tok en fiskebåt, pris halvtredje rubel, og en jernfelle pris 2 rubler, bukser av skarlagensrødt klede, pris 40 altyn, og 2 store reinfells senger, pris 25 altyn, en hvit kittel, 20 altyn og 2 puter, pris 8 altyn; av skoldegryn

* Her vel kollektivt om de fem skinn.

en halv osmina, pris 10 altyn, og 2 tre-fotete kobberkjørrel og en kjele, pris halvannen rubel. Og av tørret torsk 1900, pris 13 rubler pr. 1000, og av rå torsk 25 stk., pris 11 altyn. Og liner* og snører med søkker og kroker, og tre fiskekroker; og av penger 3 rubler og en grivna; en ny koffert, pris 5 altyn, en fell til overbredsel, pris 25 altyn, to par nye støvler og strømper, pris 26 altyn, 4 deŋga, 3 brød 10 altyn, garn (spunnet) for 10 altyn en lue og et par votter, pris 25 altyn; torsketran halvannet pud, pris 18 altyn.

Memorandum fra Fjodor Saveljev , hva dansk kongens vesterlendinger tok fra meg av min nettofortjeneste¹⁰ (og førte) ombord på de kongelige skib i inneværende (7)131te år: av (russ.) penger 12 rubler 10 altyn, 9 og en halv speciedaler, en fingerring pris 8 altyn, 4 brune rever og 2 røde, pris for alle 4 rubler 13 altyn 2 deŋga, 5 hvitrev pris 23 altyn 2 deŋga, en grå kittel, pris 20 altyn, en lappe-pesk⁴ pris 49 altyn, 43 fiskekroker, pris 40 altyn, 2 skjorter og 2 underbukser, pris 25 altyn. I alt tok de for en og tyve rubler 22 altyn. Og en lærpung med speciedalere var bundet bak på fartøyet og firet ned i vannet bort fra dem, krigsfolkene**, og da de vesterlandske krigsfolkene fikk øye på den, tok de pungen; og i pungen var 53 speciedaler.

År 7131, Juni 25de dag. Memorandums-fortegnelse. Over havet til været i Tipunovo-bukten kom dansk kongens vesterlandske krigsfolk på stort skib. Kapteinen, en vesterlending (tysker ?), ga seg til å rane forretningsfolk (eller: kom dansk kongens vesterlandske krigsfolk. Førstemann på skipet, kapteinen, en vesterlending . . .). Fortegnelse over hva de røvet hos Ivasko og Kalinka, Stefan Karpovs sønner, handelsborgere i Kola, (nemlig) det som ? hadde sendt ombord på to fartøyer for (beregnet på) havfiske av fangstutbytte av torsk og tran,*** 6630 torsk, og av denne torskefangst hadde de solgt til kjøpmenn fra samme nevnte danske land Jakob og Peter 4000 torsk for (russiske) penger, 13 rubler pr. tusen; så for denne torsken ble tatt 52 rubler. Og til de samme kjøpmennene solgte de torsk for specier, 2630 torsk etter 32 specier for tusen, altså for (denne) torsken ble tatt 84 specier med et tillegg i (russ.) penger 4 altyn. Og av torsketran solgte de til kjøpmannen Pjotr Kornilov for 6 rubler og to grivna. Alt foruten (utenom) tsartienden. Tsartienden, torsk og tran, var på regningen

* Et tall synes å mangle.

** forat de (krigsfolkene) ikke skulle få dem.

*** P. gr. a. vanskelig leselig ord er oversettelsen ikke helt sikker.

overført til tsarens edsvorne embedsmann Gerasim Stepanov.* Og ved avregningen med kjøpmennene på skibet overrumplet nevnte militære vesterlendinger meg Ivaško og Kalinka og førte oss som fanger ombord på sitt krigsskib. Og alle de nevnte penger og speciedalere for torsken og tranen ranet de og tok fra oss. Og de samme vesterlandske militære tok en ny fiskerbåt med seil, og tre snører og tre perepr'ad'-snører⁶ med søkker og fiskekroker, med alt utstyr verdi 6 rubler og 15 altyn. I alt røvet de danske vesterlandske krigsfolk og tok fra oss av torsk og tran** og båten med alt utstyr, for 64 rubler 25 altyn 4 deńga og av specier 84 daler.

År 7131 juni 25 de dag. Hvorledes den danske konges krigsfolk kom til Lok navolok på Murman-(havet ?) med orlog og plyndret de næringsdrivende.

Fortegnelse over (slikt) Kandalakša-bønders gods røvet fra Posnicko Grigorjev. Torsken var solgt til den danske vesterlending kjøpmannen Jakob Junov for 30 specier pr. 1000. I håndpenger var mottatt 30 speciedaler. Og han førte ombord til ham på skipet av rå og tørret torsk halv 4de (tusen), og av tran hadde de brakt tre tønner, pris halvannen rubel og en grivna tønne. Og av kveite tok de 100, pris en rubel. Og for tranen og torsken betalte de ingen penger. Og de tok en hvit kaftan av sermjaga,¹¹ pris 20 altyn, og min sønns lue av mårskinn, pris 7 grivna, med skarlagenerød pull, 5 skjorter tok de fra meg og barna, pris en rubel; og de tok en kobberkjele av vekt 7 grivenka, pris 30 altyn 2 deńga. De tok 500 nye linekroker, pris 30 altyn, et nytt snøre og 2 søkker pris 8 altyn. Og hos min yngste sønn tok de av hans fangst 100 torsk, pris 40 altyn, og 1000 vjaziga (størbrusk) pris en halv rubel. Og en ny farkost tok Ivan Krestinov og førte den til sitt land. Verdien av farkosten er 4 rubler. Og av fiskeliner ble (en del) igjen i vannet etter farkosten, og vi hadde ikke noe å reise ut med for å ta opp halvannet tusen (fisk ?krok ? Snarest vel det siste), pris 3 rubler.

Og av gods i alt, torsk og tran og kveite, tok de ombord på kjøpmannsskibet og kongens skib, sammen med farkosten, (for) 58 rubler 23 altyn 2 deńga utenom tsartienden. Og håndpengene, 30 specier, søkte kapteinen på kongens skib frem og tok dem selv***.

* Lesningen gir ikke helt klar mening.

** Her er vel falt ut et ord for utbytte, gods, eiendom eller lignende.

*** Den russ. tekst er litt uklar. De to siste ord «omkring seg» kan kanskje referere seg til klageren, i så fall nærmest «hos meg personlig».

Eiendom tilhørende Sergej Muštojev fra Kandalakša. Til samme (dvs. tidligere nevnte) kjøpmann Jakob Junov ble solgt torsk, rå og tørret, 1000 stk. Og de førte all torsken ombord på (hans) skib, men han betalte ikke penger for torsken, og det som var tatt som håndpenger, 30 specier for 1000, også det ble borte for meg. Av tran tok de 2 tønner, 100 kveite tok de, pris 2 rubler. Av engelsk klede tok de 4 aršin til 14 altyn pr. aršin. I alt tok de av gods, torsk og tran og kveite, for 47 rubler 10 altyn, utenom tsartienden og håndpengene.

Gods tilhørende Kandalakšabøndene Ivan Želabov og Grigorij Ijevlev L'uban. Det var solgt torsk til den vesterlandske kjøpmann, dansken Ivan Christinov med tilnavn Zuj¹² etter 12 rubler 1000. Og håndpenger ble tatt til to fartøyer, 12 rubler i (russiske) penger og 10 speciedaler til hver. Og av rå og tørret torsk [ble brakt] ham på skipet 11500 (?) stk. Av tran 11 tønner, pris 2 rubler og en grivna tønne, 250 tørret kveite, pris 2 og en halv rubel. Og av kobber tok de i fire kjeler 1 pud og 28 grivenka, verdi 8 rubler 20 altyn. En pels og en kaftan tok de, pris en rubel; de tok 1500 nye linekroker, pris 2 og en kvart rubel; underbukser og en skjorte tok de, verdi 10 altyn. De tok en farkost med seil, og i farkosten var jernharpuner og en ny harpunline 100 sazen. For båten og seilet og harpunene og fiskelinen er verdien 7 rubler, og penger for torsken og tranen betalte de ikke. Og håndpengene, 12 rubler og 20 specier, var oppbevart i en tom stue; og vesterlendingene fant pengene og speciedalerne og brakte dem til kapteinen. Og i alt tok de av gods, av torsk og lever og kveite, fra de to fartøyene, for 163 rubler 30 altyn, foruten tsartienden.

Gods tilhørende Kandalakšaboeren Dementij Mikulas sønn Bachta. Til samme kjøpmann Jakob Junov ble solgt torsk etter samme pris, torsk og tran. Av torsk tok de fra to fartøyer 3500, av tran 4 pud, pris 44 altyn; av kobber halvannet pud i to kjeler; 2 farkoster, den ene ny med seil, verdi 7 rubler. Og det kongelige skib førte farkostene til sitt land. Og en annen farkost med seil tok de, verdi 5 rubler. De tok 2 varme kaftaner av klede, pris for begge 3 rubler; 2 kitler av sermjaga¹¹, pris 40 altyn; 2 lerretsskjorter og 2 underbukser, pris en rubel; en kniv med belte pris 8 altyn; 3 stubber av fangstliner med kroker en rubel, jervskinns votter 8 altyn, 2 deŋga; halvannen mēra mel, pris 23 altyn, 6 brød 12 altyn, en osmina bygg-gryn og havregryn 20 altyn. En hareskinns vams tok kapteinen selv, 8 altyn. 400 tørrede torsk tok Zuj-folkene, 40 altyn. Og for torsken og tranen ga de ikke penger. Og håndpengene som var tatt til de to fartøyer, 60 specie-

daler, var oppbevart i stuen under benken; og folkene deres, soldater, fant pengene i stuen. Og i alt tok de ombord på sitt skib av gods, torsk og tran og farkoster med seil og klær og kobber, for 70 rubler 4 altyn 2 deńga, foruten tienden til tsaren.

Gods tilhørende Kondratij Ivanov og Klim Jakovlev. Til samme kjøpmann Jakob Junov ble solgt torsk etter samme pris, 30 speciedaler pr. 1000. I håndpenger var tatt 30 specier. Av torsk, rå og tørret, førte de ombord på sitt skib 3500. Og de tok en kjele av vekt 8 grivenka, verdi en rubel. De tok 700 nye fangstliner med kroker og orostjager* pris 2 rubler; 800 nye linekroker, pris 40 altyn. En farkost med seil tok kjøpmannen Jakob, verdi 5 rubler, og førte den til sitt land. Han tok en sekk med husgeråd ombord på sitt skib. Av torsk og tran og kveite, dertil farkosten med seil (i alt) for 39 rubler 5 altyn, foruten tsartienden; og håndpengene, 30 daler, gikk tapt (for meg).

Gods på to fartøyer tilhørende Kandalakšaboerne Kalina Grigorjev og Sergej Koreń. Til samme (nevnte) kjøpmann Ivan Christinov Zuj solgte de torsken etter samme pris, 12 rubler pr. 1000. Av torsk, rå og tørret, ble brakt ombord på skibet 10.000 stk., (og) 12 tønner torsketrans. Av kobber tok de et pud, pris 5 rubler 6 altyn 4 deńga; en farkost med seil og med fangstliner, verdi 7 rubler; 800 nye linekroker, pris 40 altyn. En enknappet kaftan ble gitt Ivan Zuj til oppbevaring, den var sydd av en jupa¹³, verdi 2 og en halv rubel; og denne kaftanen ga han ikke tilbake. 3 senger tok de, verdi en rubel. Og pengene for torsken leverte de ikke. Og som håndpenger var mottatt til de to fartøyene 12 rubler i russisk mynt. Og i alt tok de ombord av gods, torsk og tran og kobber og linekroker og kaftaner og senger, for 140 rubler 2 deńga, foruten tsartienden og uten å regne håndpengene som vi hadde fått.

Gods tilhørende Kandalakšaboeren Nečaj Ivanov. Til samme kjøpmann Ivan Christinov Zuj var solgt torsk til samme pris, 12 rubler pr. 1000. I håndpenger ble mottatt 12 speciedaler. Og av torsk, tørret og rå, hadde (jeg) ført ombord (til ham) 3500 stk., og en tønne tran; og en trankjele tok de på et halvt pud, verdi 2 rubler 4 grivna, og en aršin klede, pris 20 altyn. Og pengene for torsken og tranen leverte han ikke. Og i alt tok de av gods, torsk og tran og kobber for 38 rubler 26 altyn 4 deńga, foruten tsartienden. Og håndpengene i daler gikk tapt for meg.

* Må kanskje oppfattes som «nytt linebruk på 700 krok, med kroker og orostjager».

År 7131, juni 24de dag. Fortegnelse fra Bogdasko Vasilijs sønn Surna-cejev over det de tok ombord på kongens skiber av gods og fangst på sjøen, 2300 torsk til kongens skiber. Og til kongens skib tok de også ombord av gods: en pelskaftan, (pris) en rubel, og hvite klær til en rubel; 3 kobber-kjeler 2 rubler 23 altyn 2 deńga; tørret kveite for en halv rubel; 2 blekk-hus av kobber, 13 altyn 2 deńga; 2 pud torsketran 24 altyn; en stor seng 12 altyn, en dunpute 3 altyn, 2 bor 5 altyn, 8 sager 6 altyn, 500 linekroker en rubel, 2 nye stojanka-liner³ 16 altyn, en taske 3 altyn 2 deńga, 4 nye bastmatter 4 altyn; 2 grivenka krutt 8 altyn. Og i alt beløp ranet, det de tok ombord på de kongelige skib av gods og fangst fra sjøen, seg til 22 rubler 20 altyn foruten tiende til tsaren. Og fra kjøpmannen Jakob fra Hamburg fikk vi ikke penger for 4150 torsk, og torsken var solgt for 11 og en halv rubel pr. 1000 i speciedalere. Og på et annet skib ble kjøpmannen Nikulaj fra Lübeck skyldig penger for tran 30 . . .*, pudet var solgt etter 12 altyn. Men de vesterlandske høvedsmenn forbød dem å betale pengene for torsken og for tranen. Og i alt ble (de fremmede) kjøpmennene skyldig i penger 52 rubler 28 deńga foruten tsartiende for torsken og tranen. Fortegnelsen har Bogdaško Vasiljev skrevet med egen hånd.

År 7131, juni 25de dag fremla de stakkars bøndene i Kola Posničko Kenšakov og Serguško Danilov underdanigst bonnskrift til stormektige tsar og storfyrste over alle russere Michail Fjodorovič, [og meddelte] at danskekongens krigsfolk i været Tipunovo hadde ranet fra dem 38 speciedaler og 4 rubler og en halv grivna i russisk mynt. Disse dalere og penger var gitt til oppbevaring til edsvoren tjenestemann Jerasim Stefanov; men danskekongens krigsfolk kom reisende og ranet disse våre dalere og penger hos nevnte Jerasim sammen med tsarens penger. Og av Posničkos og Sergejs gods (dvs.: av verdier som tilkommer P. og S.) skylder kjøpmannen Peter og Jakob for 3022 stk. tørret og rå torsk, pris pr. tusen 32 speciedaler. For den torsken betalte nevnte (utenlandske) kjøpmenn Peter og Jakob ikke dalerne og sa at det var forbudt av høvedsmannen, kapteinen, på kongens skib å gi oss dalerne for den torsken eders. Og høvedsmannen, kapteinen, tok videre fra dem en ny fiskebåt med alt tauverk og med seil, og prisen for båten med tauverk og seil er 6 rubler 6 altyn 4 deńga. Og dette ranet, det de tok av speciedaler og penger og de dalerne som kjøpmennene ikke betalte og det som høvedsmannen, kapteinen, tok, båten med tauverk og seil, (beløper seg) i alt til 64 rubler 3 altyn 2 deńga.

* Dok. revet av så et par bokstaver mangler. Sl. anm. i den russiske tekst.

År 7131, juni 27de dag. Fortegnelse fra Ivan Semjons sønn fra Suma*, over det som de tok ombord på de kongelige skib av eiendom og penger: 26 speciedaler og en halvdaler, og av (russiske) penger 22 rubler; og av podolnik-liner 2000 nye med kroker, 5 rubler; en enknappet kaftan, 40 altyn; votter, 3 altyn 2 deńga; en stor seng, 8 altyn 2 deńga; 2 skjorter, 16 altyn 4 deńga; 2 par underbukser, 8 altyn 2 deńga; en taske, 4 altyn; og et gjeldsbrev (på) 30 altyn; en lue med ørelapper, 4 altyn. Og hos hans fangstmann en seng, 8 altyn, tre kjeler, en trankjele og 2 små, 3 rubler 8 altyn 2 deńga, 3 brød, 10 altyn, 4 økser. Og i alt beløp det vesterlendingene ranet seg til 46 rubler 16 altyn 4 deńga.

År 7131, juni 28de dag. Fortegnelse over gods ranet fra Kola-bonden Ignatij Be(s)smertnyj, det som handelsmannen Artemij fra Hamburglandet tok fra hans styrmann Ivaško Černyj: 2500 torsk, og for denne torsken skulle betales av (russiske) penger 28 rubler 25 altyn, etter 11 og en halv rubel pr. tusen. Og nevnte Artemij betalte ikke disse pengene for torsken til min styrmann etter befaling av danskekongens høvedsmann. Samme (år 7)131 tok danskekongens sotnik («kaptein») i været Tipunovo på andre siden av (åpne) havet, fra Bogdan Severgins styrmann Vaska Poltinin hans fangstpenger, 37 rubler og 10 speciedaler.

Memorandum fra Kargopol-boeren Pervuško Pavlov Punemec om hva danskekongens krigsfolk tok fra meg og mine fangstmenn. De tok fra oss i Tipunovo 163 specier og en kvartdaler, og en fiskebåt og 6000 podolniker med kroker³ og 2000 bare kroker; og 2 stykker («halvparter») engelsk klede, grønt og skarlagenrødt, for disse stykkene var gitt 32 rubler; og 13 rever og for revene var gitt 20 rubler, 13 reinfeller¹⁴, betalt (med) 4 rubler; 5 kjeler av kobber, pris på dem 8 rubler, og en jernstekepanne og 7 osmina brødmel og en osmina gryn. Kledelister for 4 og en halv rubel.

(År 7)131, juni 10de dag. Fortegnelsesmemorandum fra Jakuško Koščejev over gods som danskekongens folk tok i været Tipunovo: 63 speciedaler og 4 rubler i (russiske) penger, for tørret torsk og for rå torsk, 400 stk., 5 rubler 6 altyn 4 deńga, og 2 perepr'ader⁶, 10 altyn. Og i alt tok de av (min) eiendom 63 speciedaler og i (russisk) mynt 9 og en halv rubel.

Memorandum over hva danskekongens folk tok ombord på høvedsmannens skib fra presten Kondrat: av Semjon Soloc's (?) medsendte (?) speciedalere 20 specier, og av våre egne 8 specier og 2 rubler i (russiske)

* Eller Sum. Første form er navneformen for handelsplassen (elven), annen for øya utenfor. Ligger ved Onega-bukten (Pomor-kysten).

penger; og 80 tørrede torsk; av tran 4 pud; 15 par lappesko (kangi)¹⁵, 5 par votter, og en liten samarie og et panagion¹⁶, og en skjorte og underbukser, pris 15 altyn; en liten kjele på 4 grivenka og en tønne krutt . . .

[Her mangler et blad på filmen].

Fortegnelser over røvede eiendeler, som folk har brakt inn i inneværende år (7)132. Til tsaren i Moskva er disse fortegnelser ikke før sendt inn.

Fortegnelse over gods tilhørende Vaska . . . , som vesterlandske krigsfolk tok i Kildin. Ivan Jurjev tok.....torsk som han unnlot å betale 30 speciedaler for, og et fartøy med helt utstyr, pris 5 rubler, og to kjeler, pris halvannen rubel, en pute 13 altyn 2 deńga, og et fiskesnøre med søkke pris 2 grivna; og 17 brød, pris en rubel 23 altyn 3 deńga, og av rugmel en osmina og av gryn en četverik, pris for grynet og melet tyve altyn, og 2 skjorter og en pels og en kittel og to par strømper, pris 2 rubler. Og i alt ran for 23 jubler 13 altyn 2 deńga.

Fortegnelse over gods tilhørende Osip Zel'onyj, hvilket gods vesterlandske, danske krigsfolk tok. De tok en ny fiskebåt med seil og alt utstyr, og fartøyets pris er fem rubler; en kjele til fiskekok, prisen på kjelen tredve altyn; fem hundre podol'niker³ to rubler; to pud tran åtte grivna; en hvit kittel en rubel, strømper av hvitt klede en grivna, av annet smått husgeråd for en rubel; en halvměra korn en kvart rubel. I alt for elleve rubler og en halv grivna.

Fortegnelse over gods tilhørende soldat («streltse») Semjonko Jakovl'ev, som vesterlandske krigsfolk tok. De tok fiskebåten med tre-utstyr, pris fire rubler, og av tran et pud, fire grivna. I alt 4 rubler 13 altyn 2 deńga.

Fortegnelse over gods som de vesterlandske krigsfolk tok hos Omeljanko Vasiljev og Volodka Vasiljev og hos Onika Averkijev: seks tusen to hundre torsk, borttinget (?) for tretten og 2 specier, i alt 198 speciedaler*; og en blå kittel 2 rubler; og hos Volodka tok de en kittel til halvannen rubel og fem brød, pris en halv rubel; og hos Volodka tok de (videre) en kniv og hansker og et reinskinn og et blekkhus; og verdien for alt dette godset er 104 rubler 14 altyn.

År (7)131. Ved havet, ved været Kamen på Kildin tok kongelige

* Meningen er vel 13 rubler og 2 specier pr. 1000, ved samlet omregning i speciedaler 198 for hele partiet.

krigsfolk fra dansklandet hos Kola-boeren Andrej Tupar' to kobberkjeler, pris 30 altyn, og to skjorter, pris en halv rubel, et silketørkle, pris 14 altyn, og seks brød (og) en četverik gryn, pris på brødene og grynet 26 altyn 4 deńga; og to par støvler, det ene til 10 altyn, det andre til 8 altyn. Og i alt ble det tatt for 2 rubler, 28 altyn 2 deńga.

Memorandum fra Ogafjica Nikifors datter over hva vesterlandske krigsfolk, danske undersätter, har tatt på Kildin. De tok en kobberkjele, pris halvannen rubel, og en annen (til) en rubel, en tredje (til) en halv rubel, og en blå enknappet kledning, pris halvannen rubel, 8 pud tran å 10 altyn pr. pud, 2 sølvkors, 8 altyn 2 deńga. Og i alt tok de for 7 rubler 31 altyn. Hos begge (tilsammen), Andrej og Agafjica, ble der tatt for 10 rubler 26 altyn.

Fortegnelse over gods tilhørende Jakov.....som de vesterlandske krigsfolk tok. De tok ombord på høvedsmannens skip 20 speciedaler og en halv daler, og 37 pud tran, pris for tranen 13 rubler 4 deńga, halvannet tusen podol'niker³, pris 4 rubler, og fire kjeler (verdi) 5 rubler 8 altyn 2 deńga, og 2 snører (verdi) 13 altyn 2 (?) deńga, en halvkaftan og en skjorte og underbukser (verdi) en rubel; annet smått husgeråd, senger og økser og båtutstyr ..... for en rubel. Ranet var i alt på 33 rubler 6 altyn 4 deńga. (Teksten er til dels meget vanskelig å lese, da den er blitt filmet i delvis krøllet stand).

Fortegnelse over gods tilhørende Prokofij Soročanin*, som vesterlandske krigsfolk tok (fra ham) i Tipunovo: åtte tusen tørret torsk og av rå torsk et tusen; denne torsken var tinget bort etter 13 rubler for tusen, altså tok de for denne torsken med seg i penger 117 rubler; (videre) et båtseil, en rubel, en trankjele, tre og en halv rubel, og tre kjeler (til) halvannen rubel, et tusen kroker, halvannen rubel, syv hundre podorniker³, (pris) 3 rubler, en kasse med smått båtutstyr, to rubler. Og i alt ble der røvet (for) 129 og en halv rubel.

I året (7)131 tok vesterlendinger fra Ivasko Rocujev i været Pogaj navoloke ombord på de kongelige skib en båt og torsk og i alt gods for 24 rubler.

Fortegnelse over gods ranet fra de handlende Kola-bønder Treska Maksims sønn Pivovarov og Misko Savin; hva hos dem danskekongens

* Det vil vel si fra Soroka eller bosatt i Soroka, på Pomor-kysten.

vesterlandske krigsfolk, komne fra Kildin-øya til Pogaj navoloke, tok av gods: en fiskebåt 5 rubler, to båtseil 3 rubler, to trankjeler av rødt kobber* 3 rubler 16 altyn 4 deńga, tre små kjeler til fiskekok 2 rubler, to tusen nye podol'niker og seks stojanka-liner 6 rubler, syv fiskesnører med søkker en rubel, fem og tredve fiskekroker 35 altyn, fem hundre podol'nik-kroker 20 altyn; åtte tilskjærkniver¹⁷ og åtte sager 16 altyn, tretten bakte brød en rubel 10 altyn, et halvt mål (měra) havregryn 10 altyn, et halvt mål stampemel 10 altyn, et halvt mål rugmel 8 altyn, en saueskinns pels og en kittel av sermjaga¹¹ en rubel 16 altyn 4 deńga, en skjorte og underbukser 10 altyn, en pute 8 altyn, en saueskinns fell 40 altyn, åtte .....¹⁸ 26 altyn, 4 harpuner 6 altyn 4 deńga, en jernhov 3 altyn 2 deńga, en høvl og et bor 4 altyn. Og disse samme kongens vesterlendinger tok 5000 tørret torsk til en verdi av 13 rubler pr. tusen, summa 65 rubler. Og i alt tok danskekongens vesterlendinger gods hos Treska og Miško for 94 rubler 6 altyn 4 deńga.

Og nevnte Treska og Miško hadde ført ombord til kjøpmann fra samme danske land Ivan Jurjev 2500 tørret torsk, men for denne torsken betalte Ivan ikke penger til Treska og Miško, mens det for torsken tilkom dem i (russisk) mynt 32 rubler 16 altyn 4 deńga. Attestert av Mikita med egen hånd).

(År 7)131. Memorandum fra soldat (strelec, «skytter») i Kola Kostja Vasiljev over gods som kongelige krigsfolk tok ved havet i været Lovyševo. De tok en brukt enknappet kledning (av) kirsebærfarget klede, pris en rubel, en brukt kaftan, rødbrun, fra det store engelske land (?), pris 2 rubler, og en lue med sort pull («topp»?) og mårskinns for med dun, pris en rubel, og 3 skjorter og to par underbukser, pris halvannen rubel plus en grivna, og 4 og en halv aršin mørkegrønt klede til en halv rubel pr. aršin, i alt to og en kvart rubel, en skinnfell og en ny seng, pris 30 altyn; de tok en ny dunpute, to røde putevar, det ene nytt med gullbroderi, pris 20 altyn; brukte støvler og strømper, pris 10 altyn; 3 hvite håndklær, pris fire grivna, og en koffert (med) lås**, pris 10 altyn; og 500 linekroker, pris 25 altyn, og en samling oppbyggelsesskrifter i hefter skrevet med håndskrift***,

* Dvs. rent kobber, ikke messing; disse to stoffer betegnes nemlig alminnelig med samme russiske ord.

** ? Det russiske uttrykk er zadoroznyj zamok. Podvysockij gir zadoioga i betydning zasov (bolt, slå på en lås.)

*** Den daglig brukte «skoropis'».

og et kobberblekkhus, pris for heftene og blekkhuset 15 altyn; og et belte av b'az¹⁹ og en kniv, (dens) slire beslått med metall, pris en halv rubel. Så i alt tok de av mitt gods for 12 rubler 10 deŋga.

Fortegnelsen har Kost'a Vasiljev skrevet med egen hånd.

Memorandum fra Semejka Necvetajev over hva vesterlendinger, danskekongens krigsfolk, har tatt: et fartøy pris tre rubler, fire hundre stojankaer³ pris førti altyn, fire tilskjærkniver¹⁷ pris fire altyn, to klubber²⁰, en kjelekrok, tre sekker (?) samlet pris elleve altyn; en vevskytte²¹ og en hov, pris ni altyn. Og handelsmannen Ivan Jurjev tok ombord på sitt skib et tusen to hundre tørret torsk og av rå torsk seks hundre; av penger tilkommer (meg) for den torsken en og tyve rubler tyve altyn, men pengene for den torsken betalte vesterlendingen Ivan Jurjev ikke. Og i alt beløper det som de danske vesterlendingene røvet fra meg og det som Ivan Jurjev ikke betalte for torsken seg til seksten rubler 17 altyn 2 deŋga.

Og i alt tok ifølge fortegnelsene danskekongens krigsfolk gods for 508 rubler 25 altyn 2 deŋga.

Med egen (hånd).

År (7)131. Memorandum fra klokker i Nikolsk Jakosko Gavrilov over det som kongens folk tok ved havet. De tok et tusen torsk, og torsken var solgt etter 13 rubler tusen; 2 nye kjeler pris førti altyn; et nytt seil pris 45 altyn; et tusen nye podoPniker³ med stojankaer³ og med kroker og med fortom, pris tre rubler, tre snører med søkker og kroker pris 25 altyn, harpuner tretten altyn 2 deŋga, 2 nye «perepr'adi tel'atinnyje»⁶pris tolv altyn, fire tilskjærkniver¹⁷ pris fire altyn. Og i alt tok de av mitt gods for tyve rubler seks altyn. Attestert av Mikita med egen hånd.

Dette memorandum har presten Aleksensco underskrevet i sin skriftesønn Jakovs sted.

(7)131. Memorandum fra soldat («strelec») i Kola Vaska Leontijev over hva danskelandets kongelige krigsfolk tok ved havet i været Tipunovo. Av gods tok de: skarlagentrødt klede fra det engelske land halvjerde aršin plus to versok til 24 altyn (pr. aršin), altså to rubler 23 altyn 2 deŋga. Og de tok en rød skjorte (den var ut)sydd med silke, pris 23 altyn 2 deŋga, og to reinfellsenger pris en halv rubel, og brukte støvler pris seks altyn fire deŋga, innervotter og en øks pris fem altyn.

Og hos min familie, hos Feklica på Kildin på reise fra Dvina* tok

* Det er ikke helt klart om dette refererer seg til Feklica eller — sannsynlig — til krigsfolkene.

krigsfolkene (følgende) gods: de tok et bilde av Frelseren, og likeledes tok de hos ham* en blå enknappet frakk pris halvannen rubel, og et sølvkors pris ti altyn; tre mēra rugmel og halvannen byggmel og en mēra bygg, etter prisen i Kola var prisen for dette halvannen rubel plus en grivna; og fem kvinneskjorter, en mannsskjorte og -underbukse, verdien av alle skjortene var en rubel 25 altyn; og fra barnet (vårt) tok de et kors til to altyn; og kofferter med lås, pris seks altyn fire deŋga; og de tok et gjeldsbrev på 2 og en kvart rubel, og en reinfellseng pris åtte altyn 2 deŋga. Og i alt tok de av mitt og min kones gods for 12 rubler fem altyn 2 deŋga. Attestert av Mikita med egen.....

På dette memorandum har presten Aleksensco underskrevet i sin skriftesønn Vasilij's sted.

* Vel for «henne» — klagerens kone Feklica.

¹ *nemec* «tysker» brukes også om enhver utlending fra vesterlandene. Her er ordet konsekvent oversatt «vesterlending», også om vedkommende i visse tilfelle kanskje virkelig er tysker.

² *salo* «fett». At ordet her gjennomgående betegner levertran, fremgår bl. a. av at fiskerne er utstyrt med trankjeler. Hvor det ikke uttrykkelig er føyet til «torske-», kan selvfølgelig også tenkes på tran av spekk fra andre dyr; men denne har iallfall i senere tider et annet navn, *vorvan*.

³ *stojanka* og *podol'nik* betegner begge fiskeliner med rekker av kroker på fortom. Bruken av ordene i vår tekst gir ikke noensomhelst klarhet om forholdet mellom de to typer av liner, i lengde eller anvendelse. Hos Sidensner i hans *Opisanije Murmanskago poberežija* (S. Pb. 1909) finner man s. 9 disse opplysninger om linebruk: til vårt (fiske)-line svarer russ. *jarus* (som ikke forekommer i vår tekst og vel først er kommet i bruk senere). Linen settes sammen av stykker på 50 favner; et slikt kalles *stojanka*) tre stojankaer kaltes *Vukan*; i en jarus kan det gå fra 15 til 40 slike t'ukaner. Den samme betydning av *stojanka* gir Podvysockij, *Slovar' oblastnogo Archangel'skago narėcija*. — Om *podovnik* nevner Sidensner ikke noe. Iflg. Podvysockij (op. eit.) betegner ordet dels en hov, dels en fangstline av mindre lengde enn en jarus. Grunnbetydningen er vel «lengde» — sml. det tilsvarende *dlinnik* for lignende fiskeredskap i Astrachan (hos Pawlowsky under *podol'nik*; hos samme gis også opplysninger om stojanka som er verd å legge merke til, men neppe for forståelse av vår tekst.)

⁴ *pisaga* er visstnok russisk gjengivelse av «pesk»; det bestyrkes av uttr. «lopskaja pisaga», lappe-p. Kunne også tydes som *pisjaga* (Podvysockij) «teppe av reinfell».

⁵ Det russiske uttrykk «perje vs'o» må vel oversettes som hos oss, med tanke bl. a. på kveite-ravets særlige verdi,

⁶ Ordet *pereprad'* er ikke å finne i oss tilgjengelige ordbøker. Siste del hører til verbalroten for «spinne»; med *pere-* skulle ordet da nærmest bety en snor som er spunnet om fra eldre snor eller tau. En muntlig meddelelse (gjennom Boris Kleiber) fra en russer oppgir ordet som velkjent i denne betydning den dag i dag. Som ordet brukes i vår tekst reiser det spørsmål seg om det ikke ved slik «omspinning» eller «omlegning» også må tenkes på snor med en egen måte å spinne eller flette trådene på — sml. f. eks. sjøspråkets «plattung» eller flettede fiskesnører av tagl, ennå i bruk i Oslofjorden i Brochs barndom. Et sted i vår tekst tales det om «tre pereprad'-snører»; et annet sted verdsettes to p. til 10 altyn, det må vel også være p.-snører. — Ordet utfylles somme steder med adjektivet *tel'atinnj*, men hva dette vil si, kan vi ikke gi noe forslag til; adjektivet ser jo ut som en avledning av *tel'atina* «kalvekjøtt».

⁷ *klup*: verktøy til rifling av mindre skruer iflg. Slovar' russkogo jazyka Imp. Akad. Nauk. (1906-7). *Klupik* må være en dertil dannet deminutivform.

⁸ *orosfaga* (*aro-*, *are*, *-stega* osv.), fra samisk, er etter Sidensner l.c. det samme som *forsin*, det fra norsk lånte *forsyn* (fortom), og denne verdi har det visstnok også i vår tekst.

Samme betydning gir Podvysockij. Etter Pawlowsky Russ.-Deutsches Wörterbuch er det imidlertid «ein langer Strick, woran Schnüre mit Angelhaken befestigt sind». Etter innhentet opplysning (fra en tidligere Murman-skipper Kopytov) skulle det være den forskjell fra andre fiskeliner (se note 3), at mens *stojanka* og *podol'nik* settes horisontalt, brukes *oros'agaen* vertikalt. Dens agnkroker står følgelig i forskjellig dybde. Den har derfor — iallfall i senere tider — latt seg bruke til å bestemme fiskens gang i sjøen, som rettleiding for hvor dypt de horisontale liner skal settes. — Når det i aktstykkene her nevnes så høyt et tall som 500 *oros'agaer* til en såvidt beskjeden verdi som 12 altyn 3 *deŋga*, tør betydningen vel snarere være «forsyn», «fortom.», enn lengere, helt utstyrte snører eller liner. Ang. ordets samiske opprinnelse henviser professor Knut Bergsland til T. I. Itkonen, Wörterbuch des Kolta- und Kolalappischen s. 795: «Pasvik *vuorâstâk* . . . jede von den kurzen senkrechten angelschnuren beim fangen des dorsches, buttes und heilbuttes mit der grundleine.»

⁹ *charrijan* er iflg. Brockhaus-Efrons russ. konversasjonsleksikon et billig silketøy. Men formen på *-om* (instrumental sg. eller dativ pl.) er vanskelig å forklare i den givne sammenheng.

¹⁰ *suchaja deŋga*. Uttrykket er oss ukjent. Kan være det samme som *suchovyja deŋgi* i betydn. «ren (netto)inntekt» som *Dal'* (Tolkovj slovar' rusekago jazyka) anfører fra Arkangelsk. Et lignende uttrykk fins også hos Podvysockij.

¹¹ *sermjaga*: grovt, ufarget tøy; kraften av slikt tøy. *sermjaznyj* (adj.): av grovt, ufarget tøy.

¹² Russisk *zuj* betyr «strandsnipe». Hos Sidensner, op. eit. 29 f., finner man opplyst at ordet ved århundreskiftet også bruktes om unggutter som tar del i fiskernes arbeid på land og ved agning. Lignende spøkefull bruk er det vel også i oppnavnet på oppkjøperen Johan Kristensen.

¹³ *jtipa*: brukes dels om tarvelig russisk bondepels, dels om samenes sekkelignende sommerkledning.

¹⁴ *olenina*: iflg. Pawlowsky: «das Hirschfleisch; die Hirschhaut (ungegerbt)». Podvysockij (op. cit.) forklarer ordet som en reinfell brukt av sjøfolk som sengeleie.

¹⁵ *kangi*. Vi oversetter ordet med «lappesko» i overensstemmelse med Podvysockij (op. eit.).

Fra samisk *gärna* (komag), Kolasamisk *kam(a)*, pl. *kammage*, eller fra finsk (karelsk) *kenkä*, pl. *kengät*. (K. Bergsland).

¹⁶ *panagija*: bilde av Jomfru Maria som biskopene bærer på brystet. Panhagion.

¹⁷ *kljapik*: kort og bred kniv med jevnt avrundet spiss, brukt i skomakerhåndverket eller til rensning av fisk (iflg. Dal': Tolkovyj slovar' russkago jazyka).

¹⁸ uttrykket *vosm' rolěj červjanych* er oss ikke klart.

¹⁹ *bjaz'*: et persisk eller bucharisk bomullsstoff.

²⁰ *ljap*: Iflg. Dal' trekølle som brukes til å bedøve fisken (særlig torsk), som man også haler opp ved hjelp av en liten hake, festet til den andre enden av redskapet.

²¹ *koporulja*, *koparulja*: spadeformet redskap som brukes til å rense plogjernet; vevskyttel. Her muligens «filernål»?